Jaarstukken 2018

Versie: 5.0.0.0.0.0

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doelen en prestaties bij 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	÷
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting op prestaties
3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering
Onder deze prestatie vallen in totaal 12 verschillende onderdelen. Hiervan krijgen 9 een groen stoplicht, 2 een oranje stoplicht en 1 een rood stoplicht. In totaliteit krijgt de prestatie een oranje stoplicht. De meeste groene stoplichten worden niet afzonderlijk toegelicht.

1. Herijking Regionale kantorenvisie Holland Rijnland
Dit onderdeel krijgt een groen stoplicht. In 2018 is een regionale kantorenstrategie Holland Rijnland opgesteld. Deze zal begin 2019 in de besluitvorming komen en vervolgens voorjaar 2019 aangeboden worden aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Het leegstandspercentage qua kantoorvloeroppervlak in Leiden kwam in 2018 uit op 9,3%.

2. Economie 071
Groen stoplicht. Economie 071 werkt aan het versterken van de regionale economie in termen van meer werkgelegenheid en investeringen in de regio. Dit doen partners door samen te werken op verschillende thema's. Initiatieven die onder de vlag van Economie071 worden opgepakt hebben een focus op de 071 regio en vragen om een actieve bijdrage van zowel overheid, bedrijfsleven als kennisinstellingen. De index Economie071 is in 2018 met 3 punten gestegen naar 120.

Het convenant Economie071 is verlengd, budget is beschikbaar gesteld. Zelfstandige voortzetting Expat Centre Leiden buiten Economie071 verband is geregeld en zal per 1 juni 2019 in werking treden. Het project Internet of things heeft inmiddels de naam Smart 071 gekregen. In dit project is, volgens afspraak, door Hoge School studenten en MKB ondernemers aan vijftien cases gewerkt en zijn er vier kennisbijeenkomsten georganiseerd.

Het Project Human Capital Actieplan is eind 2018 opgestart. Het traject Bedrijventerreinenstrategie Leidse Regio is gestart. Ook zijn, als onderdeel samenwerking Economie071, masterclasses circulaire economie georganiseerd. Zie in dit verband ook programma 5.

3. Winkelnota Leidse Binnenstad 2018-2021
Groen stoplicht. De winkelnota voor de Leidse Binnenstad is in 2017 door de raad vastgesteld. Hierin wordt het onderscheidend karakter van de Leidse binnenstad t.o.v. andere steden beschreven en worden zeven doelstellingen uitgewerkt die bij elkaar een belangrijke bijdrage aan Leiden als concurrerende, aantrekkelijke en toekomstbestendige winkelstad. In 2018 is een aantal bijeenkomsten geweest van het aanjaagteam. Het opstellen van een uitvoeringsplan met uit te voeren acties is in 2018 vertraagd. Inmiddels is dit uitvoeringsplan voor kennisgeving naar de raad gestuurd. Ondertussen is in 2018 wel gewerkt aan projecten; zoals het realiseren van een goed communicatieplatform voor ondernemers en stadspartner (Chainels) en het maken van een goede marketingcampagne voor de binnenstad (in samenwerking met Leiden Marketing).

4. Standplaatsen
Een rood stoplicht voor dit onderdeel. De evaluatie van het standplaatsenplan en het opstellen van een nieuw standplaatsenplan is in 2018 niet opgepakt omdat prioriteit is gegeven aan het toekomstbestendig maken van de centrummarkt.

5. Horeca-visie
Oranje stoplicht. In 2018 is de 'Tussenevaluatie van de horecavisie' wel opgestart, maar nog niet afgerond. Dit zal in 2019 plaats vinden. Ondanks het korte tijdverloop sinds de vaststelling van de horecavisie zijn er met name voor de hotelmarkt belangrijke ontwikkelingen te constateren. Zoals de sterke stijging van hotelovernachtingen (van ca. 190.000 in 2010 naar ca. 385.000 in 2017). Daarnaast de voortgaande groei in de horeca, toename van het aantal congressen in Leiden, kansen voor Leiden door de hotelstop in Amsterdam en is Leiden in 2022 de Europese hoofdstad voor wetenschappelijke congressen (ESOF 2022). Voor onderzoek van het belang hiervan voor de ontwikkeling van de hotel- en logiessector in Leiden is opdracht gegeven voor een Tussenevaluatie van het hotelbeleid, inclusief ontwikkeling van de toeristische verhuur van woningen via Airbnb.

Vooruitlopend op de Tussentijdse evaluatie van de horecavisie, heeft de gemeenteraad ingestemd met een tussentijdse partiele herziening van de horecavisie voor het gebied, direct aan de Nieuwe Rijn gelegen (RV 17.0074). Doel hiervan is de terugdringing van de leegstand in de winkelpanden in het gebied, door het mogelijk maken van maximaal vijf extra panden voor nieuwe zelfstandige horeca. In 2018 zijn de vergunningen verleend voor de vestiging van de vijf horecabedrijven.

6. Beleidsregels terrassen
Een groen stoplicht voor dit onderdeel. De evaluatie van de terrassen is afgerond en hierover is een rapport opgesteld. Naar aanleiding van het collegeprogramma is vervolgens gekeken of de regels voor terrasinrichting konden worden versoepeld. Er zijn nieuwe beleidsregels voor terrassen opgesteld die wat soepeler zijn. Deze zijn inmiddels in 2019 door het college vastgesteld voor inspraak en naar de raad gestuurd, samen met het rapport van de evaluatie.

7. Schaarse vergunningen voor onder andere ligplaatsen, markten en standplaatsen
Het onderdeel schaarse vergunningen krijgt een oranje stoplicht. De gemeente volgt nog steeds de ontwikkelingen op het gebied van de jurisprudentie over schaarse vergunningen. Bij het vaststellen van nieuw beleid wordt ook gekeken naar de regelgeving rondom schaarse vergunningen.

3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)
De ontwikkeling van het Leiden Bio Science Park blijft ook in 2018 een positief beeld tonen en krijgt daarom een groen stoplicht. De campus staat in de top 10 van succesvolle science campussen in Europa. In 2018 steeg de werkgelegenheid in dit gebied verder, meer dan begroot. Voor het deelgebied Entree is in 2018 een marktpartij geselecteerd voor de herontwikkeling van dit gebied, met de realisatie van circa 1.100 (studenten)woningen en een aantal voorzieningen zoals detailhandel en horeca.

De samenwerking in triple helix verband (tussen ondernemers, overheid en kennisinstellingen) is intensief, zowel als het gaat om de groei van het aantal bedrijven, om de versterking van de samenhang tussen partijen als om de ruimtelijke ontwikkelingen. Er zijn wel aandachtspunten die geadresseerd dienen te worden teneinde een leidende positie als campus voor de toekomst te borgen. Deze liggen op het gebied van bereikbaarheid (onder andere reconstructie openbare ruimte, vertraging planvorming reconstructie Sylviusweg en Mendelweg, deelfietsenpilot gestaakt) en op het gebied van bouwinitiatieven (vertraging hogeschool uitbouw).

Effectindicatoren bij 3A Ruimte om te ondernemen

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2018	Bron
	2015	2016	2017	2018		
Doel 3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen						
3A1.a Aantal arbeidsplaatsen in Leiden*	66,350	67.537	70.294	69.866	68.500	Bedrijvenregister Zuid-Holland
3A1.b Aantal bedrijfsvestigingen in Leiden*	7.775	8.664	9.627	10.229	8.900	Bedrijvenregister Zuid-Holland
3A1.c Percentage leegstand in kantoren in Leiden	11,7%	10,8%	8,7%	9,3%	10,0%	Kantorenmonitor Holland Rijnland
3A1.d Aantal arbeidsplaatsen op het Leiden Bio Science Park	18.008	18.274	18.739	19.026	18.893	Bedrijvenregister Zuid-Holland
3A1.e Index Economie071 **	110	113	117	120	117	Economie071
3A1.f Percentage functiemenging***	54,9%	55,3%	55,4%	55,5%	-	LISA (via wsjg)
3A1.g Verhouding tussen verwacht en gemeten Bruto gemeentelijk product****	-	-	-	-	-	Atlas voor gemeenten (via wsjg)
3A1.h Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t/m 74 jaar***	79,6	95,9	101,3	109,8	-	LISA (via wsjg)
3A1.i Percentage demografische druk***	51,1%	50,8%	50,9%	51,6%	-	CBS (via wsjg)

* Het bedrijvenregister Zuid-Holland heeft de registratie verbeterd, waardoor nu meer arbeidsplaatsen en bedrijfsvestigingen in beeld zijn. De streefwaarden zijn daardoor niet meer te vergelijken met de realisatiewaarden. In de begroting 2018 is dit al aangepast; streefwaarde voor 2018 is 68.500 oplopend tot 70.000 in 2021.
** De Index Economie 071 is enkele jaren geleden aangepast, met terugwerkende kracht zijn de cijfers herrekend naar een nieuw basisjaar 2012.
*** Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) 2015 stelt een aantal indicatoren voor alle gemeenten verplicht. Deze zijn te herkennen aan de wsjg aanduiding. Dit verwijst naar de plek waar alle indicatoren van alle gemeenten te vinden zijn: waarstaatjegemeente.nl Gemeenten zijn verplicht de bron te hanteren die daar aangegeven staat. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk. Vanwege deze wettelijk opgelegde werkwijze zie we af van het opnemen van streefwaarden.
**** Deze BBV-indicator is geschrapt van de lijst met verplichte indicatoren en wordt daarom niet meer gemeten.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op Leiden*in*Cijfers.

Beleidsterrein 3B Faciliteren/stimuleren van ondernemen

Doelen en prestaties bij 3B Faciliteren/stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en aquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting op prestaties
3B1.1 Faciliteren bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden

Deze prestatie bestaat uit verschillende onderdelen.
1. Regeldruk/dienstverlening ondernemers en POK. Groen stoplicht. Diamantplein en IJsselkade zijn de locaties voor pilot regelluwe zones. Peiling ondernemersklimaat 2018 is uitgevoerd. Resultaten zijn : de **algemene dienstverlening** krijgt in 2018 gemiddeld een 5,7 (5,8 in 2016). Dat is iets minder dan in 2016 en een lagere score in verhouding met het gemiddelde in de benchmark gemeenten (5,9). Het **digitaal loket** krijgt in 2018 gemiddeld een 5,2 (4,6 in 2016). Dit is verbeterd t.o.v. 2016 maar een lagere score in vergelijking met het gemiddelde in de benchmark gemeenten (6,0). De **vergunningsafhandeling** krijgt in 2018 gemiddeld een 4,8 (4,7 in 2016). Dat is iets verbeterd t.o.v. 2016 maar een lagere score in vergelijking met het gemiddelde in de benchmark gemeenten (5,4). Daarnaast krijgt het **Ondernemersklimaat** in 2018 gemiddeld een 6,1 (5,8 in 2016). Dit is verbeterd t.o.v. 2016 en een hogere score in vergelijking met het gemiddelde in de benchmark gemeenten (6,0).
2. Starters. Het startersprogramma voor Leiden Bio Science Park krijgt een oranje stoplicht omdat de invulling van het programma wordt meegenomen in de strategie Leiden Bio Science Park. Voor de overige activiteiten zoals de startersbijeenkomsten, Gulliver, Science meets business geldt een groen stoplicht. Deze hebben ook in 2018 plaatsgevonden.
3. Coöperatief Leids Startersfonds. Groen stoplicht. Het Startersfonds heeft in 2018 twee nieuwe leningen verstrekt en één lening is volledig afbetaald. Door de aantrekkende economie is het voor ondernemers weer makkelijker leningen te verkrijgen bij banken, waardoor minder vaak dan in de voorgaande jaren teruggevallen hoeft te worden op de dienstverlening van het Startersfonds.
4. Bio Based Economy en Space. Een groen stoplicht voor dit onderdeel. De universiteiten van Leiden en Delft hebben nauw samengewerkt met SRON, NWO, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Leiden om de verhuizing naar Zuid-Holland mogelijk te maken. De definitieve samenwerkingsovereenkomst waarmee de verhuizing officieel is, is op 31 mei 2018 op de Oude Sterrewacht van de Universiteit Leiden ondertekend. De samenwerking en verhuizing hebben daarnaast de steun van de gemeenten Delft, Noordwijk en Den Haag, TNO, ESA-ESTEC, NSO, InnovationQuarter en de regionale industrie op het gebied van de ruimtevaart.

3B1.2 Verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap
Een groen stoplicht voor deze prestatie. De onderwijsinnovatieprojecten die zich richtten op 21st century skills zoals digitale leeromgeving en bewustwording en omgaan met een veranderende digitale wereld, maar ook om het stimuleren van vaardigheden zoals onderzoekend leren, zijn inmiddels succesvol afgerond. Gewerkt wordt nu aan borging in de betrokken organisaties door de onderwijsinstellingen zelf. Verder blijven tekorten in techniek en ICT een aandachtspunt en daarom is in 2018 een werkgroep opgestart om een verbetering aan te brengen in doorlopende leerlijnen techniek en vergroten van de instroom in deze sectoren. Dit past ook bij de uitdaging waar Economie 071 aan werkt in het project Onderwijs & arbeidsmarkt. Eén van de concrete initiatieven die om deze reden in 2018 van start is gegaan, is het Open Innovatie Lab, een initiatief van Technolab dat een bijdrage beoogt te leveren aan de instroom in techniekonderwijs en kwaliteit van onderwijs. Ook de jaarlijkse Willie Wortel wedstrijd die kinderen helpt ondernemende vaardigheden te leren heeft in 2018 weer een groter bereik gekregen.

3B2.1 Stimuleren en aquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken
Deze prestatie is opgebouwd uit 5 verschillende onderdelen die allemaal een groen stoplicht krijgen. Medical Delta en Regionaal Investeringsprogramma EPZ worden niet nader toegelicht. Met betrekking tot Innovation Quarter kan worden genoemd dat in 2018 door de bemiddeling van IQ 6 bedrijven naar Leiden zijn gekomen met in totaal ca 50 banen. Met de bouw van de uitbreiding van TNO is in 2018 gestart. Na het positieve besluit van TNO om een deel van de werkzaamheden uit Zeist naar Leiden te verhuizen is een medewerkersdag voor TNO in Leiden georganiseerd. Dit is zeer op prijs gesteld.